

Prvé floristické správy publikované v Bulletin Slovenskej botanickej spoločnosti

First floristical notes published in the Bulletin of the Slovak Botanical Society

PAVOL ELIÁŠ st.

Golianova 8, 917 02 Trnava, e-mail: pavol.elias149@gmail.com

Abstract. The Newsletter of the Slovak Botanical Society named “Bulletin Slovenskej botanickej spoločnosti” started to support communication within the Society and to publish new floristical records from the territory of Slovakia (former Czechoslovakia) in 1979. Two issues per year have been published, but first floristical records appeared in Volume 7 (1985). In the present paper floristical notes published in this journal between the years 1985 and 1987 are summarized. In that period five authors published thirteen notes with new localities of the following plant taxa recorded in Slovakia: *Acer tataricum* L., *Epilobium dodonaei* Vill., *Himantoglossum adriaticum* Baumann, *Chamorchis alpina* (L.) Rich., *Chenopodium botrys* L., *Impatiens parviflora* DC., *Orchis coriophora* L., *Pinus mugo* Turra, *Soldanella carpatica* Vierh., *Tragus racemosus* (L.) All., *Vulpia myuros* (L.) C.C. Gmelin, and *Woodsia ilvensis* (L.) R. Br. em. Babingt. subsp. *ilvensis*. In 1988 new format of the Bulletin with large content, one issue per year, and more new floristical notes and papers appeared.

Key words: floristical notes, Newsletter, Slovak Botanical Society, Slovakia.

Spravodaje vedeckých spoločností plnia významnú úlohu pri zverejňovaní a rozširovaní informácií medzi členov. V biologických spoločnostiach navyše umožňujú zverejniť okrem iného aj nové údaje o výskyte zriedkavých a nových druhov na území štátu, či menšieho územia. Československá botanická spoločnosť (ČSBS) vydávala takýto časopis s názvom Zprávy ČSBS od roku 1966, popri svojom vedeckom časopise Preslia. Slovenská botanická spoločnosť (SBS) pri rozvíjaní samostatnej činnosti v druhej polovici 20. storočia (cf. Eliáš 2016) využívala na publikovanie správ o činnosti časopis Biológia ako členský časopis Spoločnosti. Po roku 1970 sa ukázala ako nevyhnutná aj potreba vydávania samostatného spravodaja. Preto sa výbor Spoločnosti zaoberal otázkou vydávania nového časopisu pomenovaného Bulletin Slovenskej botanickej spoločnosti (spočiatku bez uvedenia Slovenskej akadémie vied).

Informácia o vydaní prvého čísla Bulletinu SBS bola zverejnená na zasadnutí hlavného výboru SBS dňa 11. 9. 1979 v Bratislave. Konštatovalo sa v nej, že Bulletin SBS bude okrem iného uverejňovať aj „...krátke floristické ... články.“ (Zápisnica, s. 2).

Prvé číslo Bulletinu SBS vyšlo v septembri 1979 ako cyklostylované číslo, formát A4, tlačené na jednej strane, v rozsahu 9 strán. Nemalo žiaden obal, jednotlivé listy boli zopnuté v ľavom hornom rohu. V úvodnom texte „Na úvod“ na s. 1 sa bez uvedenia autora píše „*Pretože sú čoraz väčšie problémy s uverejňovaním krátkych floristických správ v časopisoch, bude možné takéto správy, podobne ako v spravodajoch ČSBS, uverejňovať aj v tomto bulletin.*“ Dovtedy slovenskí botanici uverejňovali floristické príspevky najčastejšie v časopise Biológia vydávanom v Bratislave alebo v Zprávach ČSBS vydávaných v Prahe.

Od druhého ročníka v roku 1980, až do konca roku 1987, vychádzali ročne dve čísla Bulletinu SBS, neviazané, len zopnuté, každé vložené do pevného bieleho obalu, v premenlivom rozsahu 7–12 strán, výnimočne viac. Na obálke druhého čísla druhého ročníka (september 1980) bola nalepená tiráž, v ktorej je uvedený trojčlenný „Redakčný okruh“: Oľga Erdelská, František Hindák a Jozef Huzulák. Výkonným redaktorom Bulletinu SBS bol RNDr. Jozef Huzulák (Eliáš & Kozinka 1985), od ôsmeho ročníka (1986) potom RNDr. Marica Zaliberová, CSc.

Napriek deklarovaniu záujmu o floristické správy, tieto sa v rokoch 1979–1984 v Bulletin SBS nepublikovali. Jednak nebol záujem slovenských botanikov publikovať nové informácie o výskyte a rozšírení druhov v takomto novom, neznámom, viac-menej lokálnom a cyklostylovanom periodiku. A jednak možno aj preto, že výbor nemal spočiatku celkom jasnú predstavu o charaktere a rozsahu takýchto príspevkov. Sám som v tomto období predložil dvojstranový príspevok s názvom „*Lokality Cynodon dactylon na západnom Slovensku*“, ktorý však výbor na základe stanoviska dr. T. Krippelovej (predsedníčky Sekcie synantropnej flóry a vegetácie) neprijal na publikovanie. Dr. Krippelová mala zrejme inú predstavu o floristických článkoch v Bulletin SBS. Ďalšie floristické príspevky však HV na publikovanie v tomto periodiku nedostal.

Ročník 6 (1984) Bulletinu SBS sa niesol v znamení IV. zjazdu Slovenskej botanickej spoločnosti uskutočneného v dňoch 27. - 31. 8. 1984 v Nitre. V prvom čísle bol okrem iného uverejnený oznam o konaní zjazdu Spoločnosti a druhé číslo prinieslo zjazdové materiály.

Prvé floristické správy sa v Bulletin SBS publikovali až v siedmom ročníku v roku 1985, t.j. po IV. zjazde SBS v roku 1984 v Nitre. Na zjazde bola totiž opätovne vyslovená „... *požiadavka na zabezpečenie zverejňovania krátkych, predovšetkým floristických správ ...*“ (Benčať 1988). Výbor Spoločnosti upresnil rozsah krátkych floristických príspevkov určených pre Bulletin SBS

v Ozname v druhom čísle siedmeho ročníka časopisu takto: „*Výbor Slovenskej botanickej spoločnosti v snahe rozšíriť publikačné možnosti botanických príspevkov sa rozhodol uverejňovať v Bulletine stručné floristické príspevky (zatial maximálne 30 klepaných riadkov). Perspektívne sa uvažuje rozšíriť rozsah Bulletinu, čo záleží od technických možností spoločnosti a od počtu príspevkov. Dovtedy, kým nie je vytvorená redakčná rada a vypracované smernice na publikovanie, príspevky budú posudzovať predsedovia príslušných sekcií*“ (Zaliberová 1985).

Floristicky zamerané články vychádzali v rubrike „Floristika“ na úvodných stranách Bulletinu SBS. Vzhľadom na to, že Bulletin SBS bol v prvých rokoch doručovaný len členom Spoločnosti a jeho prvé ročníky nie sú všeobecne dostupné ani vo verejných či vedeckých knižniciach, v nasledujúcom zozname uvádzam chronologický súpis jednotlivých floristických príspevkov publikovaných v ročníkoch 7 až 9 časopisu.

Zoznam floristických príspevkov uverejnených v Bulletine SBS v rokoch 1985–1987.

Ročník 7, 1985

Eliáš, P. Kosodrevina na Sokolci? Č. 1, s. 1–2.

Eliáš, P. Súčasné rozšírenie netýkavky malokvetej (*Impatiens parviflora* DC.) na Slovensku. Č. 2, s. 7–8.

Ročník 8, 1986

Manica, M. Nové lokality vudsie skalnej hrdzavej (*Woodsia ilvensis* (L.) R. Br. em. Babingt. subsp. *ilvensis*) v Slovenskom Stredohorí. Č. 1, s. 1.

Eliáš, P. Nová lokalita jazýčkovca jadranského (*Himantoglossum adriaticum* Baumann) v Malých Karpatoch. Č. 1, s. 1–2.

Eliáš, P. Ostroplev strapcovitý (*Tragus racemosus*) vo Velčiciach. Č. 1, s. 2.

Mikoláš, V. *Orchis coriophora* L. pri Kavečanoch. Č. 1, s. 2–3.

Eliáš, P. Ďalšie zavlečené rastliny vo Velčiciach. Č. 2., s. 1.

Eliáš, P. Javor tatársky (*Acer tataricum* L.) aj v Tribeči. Č. 2, s. 1.

Ročník 9, 1987

Eliáš, P. Vřbovka močiarna (*Epilobium dodonaei* Vill.) v povodí Nitry. Č. 1, s. 1.

Pohoriljaková, I. & Gajdoštinová, K. *Soldanella carpatica* Vierh. v okrese Trenčín. Č. 1, s. 1.

Mikoláš, V. *Chamorchis alpina* – nový druh pro Červené vrchy (Západné Tatry). Č. 2, s. 1.

Eliáš, P. O jednej zabudnutej botanickej exkurzii v Tribeči. Č. 2, s. 4.

Na záver floristických príspevkov v tomto formáte Bulletinu SBS bola zverejnená Poznámka redakcie (č.2, s. 1): „*Prosíme čitateľov Bulletinu, aby stránky tohto časopisu využívali na publikovanie nových nálezísk rastlinných druhov z územia Slovenska. Každý nový údaj by mal poskytnúť presnú informáciu o lokalite, bližší údaj o geografickej polohe (mesto, obec, osada), expozícii, nadmorskú výšku, stručnú ekologickú a podľa možnosti aj fytoecnologickú charakteristiku. Zverejnené údaje o výskyte sa využijú pri vypracovávaní rozšírenia v diele Flóra Slovenska*“. Tieto požiadavky sa vzťahovali už na nový formát Bulletinu SBS, ktorý sa používal od 10. ročníka časopisu.

Desiaty ročník (1988) Bulletinu SBS zahájil novú etapu vydávania spravodaja. Priniesol väčší rozsah (viac ako 50 strán), menší formát, viazané číslo, farebnú obálku, zníženie periodicity na jedno číslo ročne a väčší počet floristických príspevkov. Nové číslo Bulletinu SBS uvítal v Úvodnom slove vtedajší predseda Spoločnosti, doc. Ing. František Benčať, riaditeľ Arboréta v Mlyňanoch. „*Po štyroch rokoch sa napĺňa požiadavka IV. Zjazdu SBS v Nitre, začína sa vydávanie technicky a hlavne obsahovo prepracovaného Bulletinu SBS,*“ (Benčať 1988). V tiráži je uvedený ešte pôvodný názov časopisu, ale na obálke so znakom Spoločnosti a na titulnej strane je rozšírený názov *Bulletin Slovenskej botanickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied*.

Záverom možno konštatovať, že Bulletin SBS vytvoril podmienky pre publikovanie krátkych floristických príspevkov členov Spoločnosti. V rokoch 1985–1987 päť autorov publikovalo 13 príspevkov. V príspevkoch boli uverejnené nové lokality nasledujúcich vzácnych, ohrozených a/alebo zavlčených rastlín na Slovensku: *Acer tataricum* L., *Epilobium dodonaei* Vill., *Himantoglossum adriaticum* Baumann, *Chamorchis alpina* (L.) Rich., *Chenopodium botrys* L., *Impatiens parviflora* DC., *Orchis coriophora* L., *Pinus mugo* Turra, *Soldanella carpatica* Vierh., *Tragus racemosus* (L.) All., *Vulpia myuros* (L.) C. C. Gmelin, *Woodsia ilvensis* (L.) R. Br. em. Babingt. subsp. *ilvensis*.

PodĎakovanie

Pre vypracovanie príspevku som použil moje poznámky z rokovaní HV SBS, zápisnice HV SBS pri SAV z rokov 1979–1987 a originálne čísla Bulletinu SBS, ktoré mám v súkromnom archíve. Za poskytnutie chýbajúcich čísel Bulletinu SBS z Archívu Spoločnosti v Bratislave ďakujem RNDr. Pavlovi Mered'ovi, PhD.

Literatúra

- Benčať, F. 1988. Úvodné slovo k 10. ročníku Bulletinu SBS. Bulletin SBS pri SAV, Bratislava, 10/1: 1–2.
- Eliáš, P. 2016. Jubileá Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 48/2: 307–311.
- Eliáš, P. & Kozinka, V. 1985. RNDr. Jozef Huzulák – päťdesiatročný. Bulletin SBS 7/2: 6–7.
- Zaliberová, M. 1985. Oznam. Bulletin SBS 7/2: 7.
- Zápisnica: Zápisnica zo zasadnutia Hlavného výboru Slovenskej botanickej spoločnosti konaného dňa 11.9.1979 v Bratislave.

Došlo 18. 12. 2017

Prijaté 23. 1. 2018